

Danmarks dag.

Av

Direktør
Lorentz Vogt

KØBENHAVN, 29. august.

Den 29. august er Danmarks dag. PA den dato i 1943 ophørte et hvert samarbeide med okkupantene. Da trådte Kong Christian og hans regering tilbage. Den dag nedstillede sin hverv. De danske sjøfører senket selv øen danske flåte for at den ikke skulle falle i tyskeres hender. Brudret blev i enhver henseende skært muckert. Fra den dag var en hvilken tids bortrygdet om hvordan en dansk man burde optre. Den 29. august 1943 kom til et dømme inndrømmen til en serie af sabotajehandlinger, som virker imponerende. Der står respekt over dansk innstans, av dansk offervilje.

Ellers faller uttalelsenuse forskjellig. Enkelte sier: Fra den dag var bruddet endelig. Denne uttryksform fortsetter, at der først er gått en rekke mindre brudd og at den 29. august 1943 kun dannet toppen på kransekatten — Andre under A si: Den 29. august 1943 kom endelig bruddet og da gjerne understøttet. Det var også på tide.

Begge uttrykksmåten har sin begrunnede berettigelse. Den 29. august 1943 var i Danmark ettersatt av en lang utvikling. Denne begynte i samarbeidet tegn og under full enighet fra Christmas Moller til Stauning og Scavenius. Etter hvert skjeddes niotsetningen til okkupantene. Så kom — man kan gjerne si endelig — det endelige brudd den 29. august 1943. Utviklingen i Danmark har sin parallel i utviklingen i Norge under og til dels etter en ministerrådsstiden. Men kan vi, at bevegelsen under de to først blev den samme, selv om denne i den danske utvikling ikke intet mere. På den annen side fikk man en skærpe macket i hvert dag.

Danmark feiret i 1945 den 29. august med store festligheter. Men det ble en fest i spildens tegn. Frihetsrådets menn benyttet lejligheten til angrep på «politikerne». PA de men som hadde samarbeidet med okkupantene etter 9. april 1940, til dels helt frem til 29. august 1943. Det var angrepet på ministeriet Stauning og dels efterfølgere, hvor Arbeiderpartiet den hele tiden hadde sitet med flertallet og det dermed forbundne ansvar. Samtidig sokte de å skape et skille mellem Kongen personlig og den regjering som kong Christian hadde opprettholdt som som hadde vært hans støtte fremover til 29. august 1943. Kong Christian blev hedret også med frihetskjempernes armbind — som var han en av dem. Over hans statråder blef der ørt hånd. Situasjonen har sin parallel i «kretsen» opprettet overfor ministeriet Nygaardsvold under okkupasjonen. Det saa og måtte sette ondt blod.

Og da færtigheten var ferdig, kom opvisningen. Den begynte med en kronikk i «Sosialdemokraten». Dennes konklusjon var enkel: Kongen var under okkupasjonstiden identisk med sin regjering. Han gjorde intet for å bryte med denne. Man kan da ikke hylde kongen og fordømme hans regjering, med mindre man ønsker å redusere kongen til et null. Men vil man det — hvad så med armbindet? Artikkelene vakte betydelig oppmerksamhet — også fordi den gav uttrykk for mange tanker.

En del borgerlige aviser sikte å bortforklare sakken med at kroniken måtte være innatt ved en misforståelse. Men «Sosialdemokraten» — regjeringens hovedorgan — svarte: Nei. Det følgeliggjengen ingen misforståelse. Redaksjonen var enig med kronikonen.

Situasjonen ble plutselig om den alltid vil bli, når en konges person, trekkes inn i en politisk diskusjon, selv om de som har foranlediget det, har gjort det uleukkende for å hædre redskommende statsoverhode. Debatten ebbet etter hvert ut. Idet man ble klar over, at ennu ikke spilten innen det danske folk var dypet, at noen ytterligere feiring av

29. august ikke man foreløpig oppgir. I 1947 følger også dagen i stillhet.

Men i år ble dagen tatt opp igjen — denne gang som en minnedag til ære for de menn og kvinner som gav alt til den 29. august 1943 og videre fremover gjennom den politiske tiden.

Det ble en stille og verdig dag som endte med en stående folkefest på Langeline, hvortil var solgt 150 000 billetter. Helle byn flagget. Yttersiden på kaken ved Langeline lå Bergenske «Stella Polaris». Flaggsmykket som ingen annen båt. Dens høye skrog lyste op. Den var en verdigrisrepresentant for vårt land.

Den 29. august 1945 førelt Danmark i full endringelighet. Vel er der også i Danmark strid om mening og meget fra okkupasjonsstidens brokede år. Men den dag nærmest man. Forskjellen og fremgangen fra 1945 var påfallende — også i landenes kommentarer.

LORENTZ VOGT

«Danmark. Høssing igjen.

TOKIO 2. september. (NTB) — Arbeiderpartiet fortsetter å oppfordre høyremoderskaps og skifteleders høyremoderskaps til å opprette et nytt parti.

Kunsthistorien tilhørende forteller at det nye partiet skriver seg fra den gamle. Det er som nu et godt tilbake til «Dagsavisen» erfattet skal. Det er tilhørende også at den har fått et godt navn.

Det er også et godt navn.</p